جسور للدراسات
JUSOOR for STUDIES

2016 Yılanda Suriye Tablosu ve 2017 Yılına Öne Çıkan Ortamı

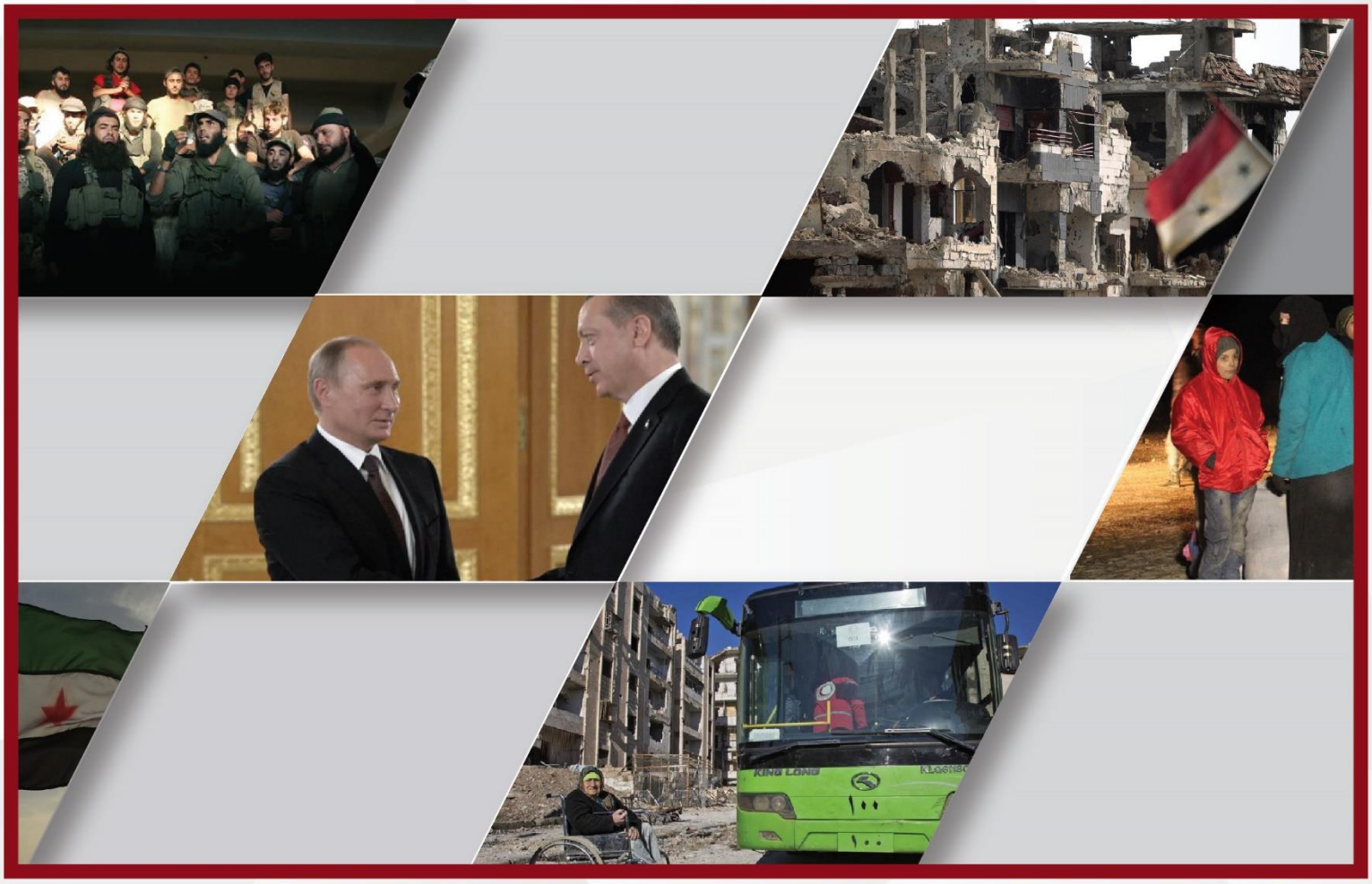

Analiz Raporu

Ocak 2017

جسور للدراسات
JUSOOR for STUDIES

"Jusoor for Studies" Center is an independent institution specialized in disseminating information, conducting studies and research concerned with political, social, economic, and legal affairs in the Middle East with a special focus on Syrian affairs. Jusoor extends bridges for authorities and decisions makers in different state specializations and development sectors. Jusoor aims to help them to make balanced decisions regarding issues in the region by providing them with data and detailed realistic scientific reports.

All Rights Reserved
Jusoor for Studies
2016 ©

TURKEY - GAZIANTEP
info@jusoor.co
www.jusoor.co

İçerikler

Birinci: 2016 yılında Suriye tablosunun incelenmesi 3
Siyasi ve diplomatik tablo 3
1-Münih bildirisi 3
2-Cenevre 3 müzakereleri 3
3-Suriye hakkında ABD ve Rus ittifakı 5
4-Federalizm ilanı 6
5-Moskova ilanı ve Suriye'de ateşkes sağlanması için Türk-Rus ittifakı 7
Askeri ve alandaki tablo 7
1-Lazkiye dağlarını kontrol edilmesi 7
2-Halep kuzey kırsalındaki bükük şehirleri Halep'ten ayırmak 8
3-Palmiyeyi kontrol edilmesi 8
4-Demokratik Suriye Güçleri Minbiç şehrine kontrol etmesi 9
5-El Nusra Cephesi, El Kaide örgütünden ayrılması 9
6-Fırat Kalkanı operasyonları 10
7-Suriye rejimi Halep şehrine kontrol etmesi 10
İnsani tablo 11
1-Halep şehrindeki vatandaşları zorla tehcir etme uygulamaları 11
2-Şam kırsalındaki şehirleri zorla tehcir etme uygulamaları 12
İkinci: 2017 yılında Suriye'de öne çıkan ortam 12
1-Siyasi çözüm süreci 12
2-Fırat Kalkanı 13
3-Suriye'nin çöl savaşları 13
4-DAEŞ örgütü 14
5-Silahlı Suriyeli muhalifler 14
Notlar 16

Birinci: 2016 yılında Suriye tablosunun incelenmesi

Siyasi ve diplomatik tablo

1-Münih bildirisi

12/02/2016/ tarihinde uluslararası grup, Suriye'yi desteklemek için ''Münih bildirisinde'' yazılan güvenlik konseyi 2254 kararın uygulanmasını için onayladı, ayrıca Fetih El Şam (El Nusra eskiden) ve DAEŞ örgütü tarafından kontrol edilen alanları belirlemek için ABD ve Rus askeri uzmanlardan oluşan bir komite kurulması, ek olarak bildirinin yayınlama tarihinden itibaren bir hafta içinde saldırılar durdurulması, ve eski komite, saldırı işlerin durdurulma sürecini denetlemek ve ihlalleri kayıt altına almak için çalışmasına karar verdi.

Bildiri insani yönden Der El Zor şehrinde muhtaçlara havadan insani yardım dağıtılmasına ve El Fuaa, El Kfariye, Madaya, Muaddamiyet El Şam ve Kefar Batna bölgelerinde eş zamanlı karadan dağıtılmasına karar verdi, ve uluslararası gruba katılan başkanlar ve üyeler Suriye rejimi ile, muhaliflerle ve Suriye halkıyla bağlantı kurup yardım konvoylarını sadece insani amaçla kullanacaklarını vurguladılar.

Siyasi olarak grubun ülkeleri Suriye'de siyasi çözüm müzakereleri olumlu sonuçlarla başarıya ulaşması için bütün yolları deneyecekler, ayrıca birleşmiş milletler gözetiminde 6 ayda yeni bir anayasa hazırlanma sürecinde siyasi geçişi gerçekleştirilmesi, ve 18 ay [(1)] içinde özgür ve adil seçimler yapılması için taahhüt ettiler.

Anlaşma Avusturya'nın başkenti Viyana'da düzenlenen uluslararası görüşmelerin arkasına ve güvenlik konseyi 2254 kararın sonrasında geldi, Suriye dosyasında etkin ülkeler 2016 yılın başlangıcında Suriye sorununa çözümü ileriye hızlandırılmasını gördüler, ancak Suriye savaşı genişlemiş durumda olmasına rağmen uluslararası camia bu gerginliği önlemesi için çalışmalıdır.

2-Cenevre 3 müzakereleri

Suriye meselesine çözüm bulmak için uluslararası çabaların çerçevesinde BM Suriye özel temsilcisi Stefan de Mestura ABD dışişleri bakanı John Kerry ve Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile İkili görüşmelerin ardından Cenevre'de Suriye rejimi ve Suriyeli muhalifler arasında müzakereler gerçekleştiğini duyurarak Suriye rejimi ile muhalefet arasında bir ateşkes

sonucuna ulaştı. 29/01/2016/ tarihinde BM temsilcisi ve özel ekibi Suriye rejimi heyeti birleşmiş milletler daimi temsilcisi başkanı Beşar El Caferi ile ilk müzakere toplantılarını gerçekleştirdi, ve rejim ve muhalefet arasında müzakere toplantıları doğrudan olmamasına kararlandı. Müzakerelerin yüksek konseyi Cenevre 3 müzakerelerine katılmayı reddetti. Rejim ve muhalefet arasında ortak ulaşacak bir ifadeler olmamasından dolayı müzakereler askıda kaldı, ve BM temsilcisi tarafından iki muhalefet heyetleri davet edildi ve bu şahsiyetler Moskova grubu ve El Kahire [(2)] konferansından heyet.

Suriye rejiminin başı Beşar Esad'ın akıbetine ilişkin müzakere tarafları arasında uyuşmazlığın ışığında 14/03/2016/ tarihinde Cenevre müzakerelerin ikinci turu başlatıldı, zira rejim heyeti bu konu hakkında tartışmayı reddetti, ve muhalefet Esad'ın gitmesi için geçici hükümet konseyi kurulmasına tutundu. Buna rağmen de Mestura müzakere tarafların talepleri arasındaki ortak noktaların belgesini çıkartmaya başararak üçüncü tur başlatılana kadar kendilerine sunulup tartışılacaktır, belgede yazılan (uluslararası standartlara uygun olarak devlet kurumlarının reformu, terörü reddedip Suriye ordusunu tekrar inşa etmek, Suriyeli mülteciler geri dönmek için koşulları temin etmek ve Suriye toprakları üzerinde Suriye egemenliğini empoze etmek, ve dış müdahaleye reddetmek ve mezhebe bağlı olmayan demokratik bir rejim devleti kurulması için çalışmak, ve güvenlik konseyi kararlarının uygulanması, özellikle 2245nolu kararı, ve bu karar, misilleme veya intikam işleri yapan herhangi[(3)] bir taraf olursa olsun affedilmemesi ve İktidarın siyasi geçişine güvence veren bir karar sayılmaktadır.

Sonra 13/Nisan ayında Cenevre3 müzakerelerin üçüncü turu gerçekleştirildi, müzakerede Suriye'nin siyasi geçiş kadri ve geçiş aşamasında ülkeyi yönetecek olan hükümetin şekli ele alındı, lakin müzakerelerin yüksek konseyi gerçekleştirilen müzakerenin beş gün sonra çekilip katılımını askıya almasından dolayı üçüncü turun sonucu başarısız oldu, Suriye rejiminin güçleri ateşkes ihlallerine karşı protesto edip, ve kuşatılmış bölgelere insani yardımlar teslim edilmemesi, ve müzakere masasına geri dönmek için rejim güçleri ateşkeste söz vermesini şart koymak, ve kuşatılan[(4)] bölgelerde kuşatmanın kaldırılması.

Bundan sonra bu müzakerelerin herhangi bir somut sonuçlar belli olmadı, BM temsilcisi rejim ve muhalefet arasında 15 ortak nokta ve 18 anlaşmazlık noktası olduğunu gösterdi, bunların aralarında (geçiş aşamasında yönetimin çalışma tarzı ve cumhurbaşkanlığı ile ilişkisi ve güvenlik, istihbarat güçlerin denetimi ve birleşik [5] ulusalcı ordunun oluşturulma kriterleri). Ayrıca görüşmelerin yeni bir turunu bulmak için de Mestura yeniden çalışmayı denedi, ama boşuna, Cenevre3 müzakereleri ilan edilmemiş bir şekilde başarısız sayılabilir, lakin muhtemelen Suriye rejimi ve muhalefet arasında önümüzdeki günlerde 2017 yılında yeni görüşmelerin hazırlanmak için yapılacaktır.

3-Suriye hakkında ABD ve Rus ittifakı

2016 yılının ilk aylarında ABD ve Rusya dışişleri bakanları John Kerry ve Rus mevkidaşı Sergey Lavrov bir araya gelerek Suriye meselesine çözüm arayışı için toplantıları düzenlediler, toplantı belirtileri Şubat ayında ateşkes ilanı oldu, daha sonra bir zaman süresi tayin edilerek Ağustos ayında Suriye'deki ihtilaflı taraflardan yeni bir anayasa taslağı hazırlamalarını istediler, siyasi geçiş için çalışma çerçevesinde zaman çizelgesinde tayin edilmesi gerektiğine anlaştılar, bu toplantıları rejim ve muhalifler[6] arasında Cenevre 3 görüşmeleri ile eşzamanlı geçekleştiriliyordu.

geçmişte ikili görüşmeler Münih bildirisinin uygulamasına yol açmıştır özellikle ilan edilen ateşkes başarısız olunca Rusya ve Amerika komutan ve askeri uzman bir komisyon oluşturarak ateşkes uygulamasının hayata geçirilmesi için çalışma başlattı ve Nisan ayının sonunda ittifak sağlandı Halep kenti hariç Suriye genelinde ateşkes ilan edildi ve birkaç gün sonra ittifak genişledi Halep'i [7] 'de kapsayan ikinci bir ittifak sağlandı.

Amerika Rusya görüşmeleri devam etti ve askeri organizasyonlar yapıldı o zaman da Washington'un desteklediği ılımlı muhalif güçlerini Rusya tarafından hedef alınmasıyla suçladı. ve böyle hadise tekrarlanmaması amacıyla Suriye'de ortak hedefleri belirleyerek vurulması için ortak bir operasyon odası kurulmasına anlaştılar. ve iki taraf arasında Ürdün de istihbarat bilgilerini toparlamak için işbirliği çalışmalar yapıldı. ancak iki ülke arasında tartışılan konularda çalışmaları engelleyen birçok anlaşmazlık bulunduğu su yüzüne çıktı özelikle Rusya'nın Halep'i vurmasıyla Washington böyle bir anlaşmanın olmadığını ve Rusya'yı suçlayarak ateşkes anlaşmasına uymadığını ve sivil [8] insanları vurduğunu söyledi.

Eylül ayında iki taraf uzun görüşmelerin ardından Suriye meselesi hakkında 5 belgeyi imzaladı, bunların arasında uzanılabilen 48 saat boyunca bir ateşkes, ve belgelerin odaklandığı (teröristler ve Suriye muhalefeti arasındaki ayrıştırma zorunlulukları, ortak bir yönetim merkezi kurulması yoluyla ABD ve Rus istihbaratların temsilcileri içinde çalışıp bu alanda meseleleri çözmek, ve özellikle Suriye savaş uçakları katılmadan sadece ABD ve Rus uçakları teröristleri hedef alması için alanları tespit etmek, özellikle Halep çevresi birleşmiş milletler ve Kızıl Haç ile koordineli olarak Suriye bölgelerine insani yardım, ticari ve sivil malların ulaştırılması). Ve sonra ABD bu belgelerin içeriğini açıklamadı. Ama medya organları içeriğin bazılarını sızdırdı, ve ortaya çıkan bu sızdırılanlar ‘’ (Suriye Kızılay’ına)tabi olan gözetim merkezleri kurulmasıyla muhalif güçler ve rejim güçleri Kastello yolundan çekilmeleri, ve boşatılan bölge askerden arındırılmış bir bölge sayılacaktır, herhangi bir Suriye vatandaşı Kastello yolundan Halep şehrinden çıkabilir ve Suriyeli muhalif gruplarda silahlarıyla önceden [(9)] BM temsilcisiyle koordine ederek Halep şehrinden çıkmalı.

önceki anlaşmadan bir ay sonrasında, Rusya devlet başkanı Vladimir Putin, Suriye’de ABD ve Rus askeri çabaları birleştirmek için bazı ABD yetkilileri itiraz etmeleri nedeniyle ABD başkanı Obama ile bir anlaşmaya varmadığını duyurdu, o zamanda Putin’in ifadesinde (Rusya’nın tek seçeneği var oda Halep şehrinde [(10)] ‘’terör bataklığını’’ temizlemekten başka bir seçenek yok. Ve böylece Suriye meselesinde bir sonlandırma ya da iki ülke arasındaki ikili görüşmeler askıya alınmış oldu.

4-Federalizm ilanı

Rımeylan konferansından ortaya çıkan Cizre, Kobani ve Afrin bölgesinin koordinasyon konseyi ‘’Rojava’da’’ özerk yönetimin ve Kürt güçlerin kontrolünde olan bölgelerde federalizm rejimini ilan etti. Ve rejimin kurucu meclisi ve eş başkanlık rejimi mart ayında kuruldu.

Bunun karşılığında ABD, Suriye rejimi, muhalefeti ve Türkiye Suriye kuzeyinde federal rejimi kabul etmediler, ve Washington Kürtlerin Suriye bölgelerinde özerk yönetimini kabul etmiyor çükü Washington Suriye’de farklı liderlik altında mezhepsiz birleşik bir devlet için çalışıyor, ayrıca Türkiye terörle mücadele ederek PYD’ye karış faaliyetler yürüttüğü dikkat çekmiştir lakin etnik esaslara göre tek

adımlar atılmaz olduğunu açıkladı. Ve Kürt bölgelerini Fırat doğusundan Afrin'e bağlanılmasından koku duyup federalizmin ilanı Türk ulusal güvenliği için büyük tehdit olmasından dolayı kendilerine engel olmak için Fırat Kalkanı operasyonun başlatması ana bir hedef olmuştur.

Aralık ayın sonlarında Rımeylan şehrinde toplum anlaşmasını konuşmak ve onaylamak amacıyla ve federal rejimin kurucu meclisin siyasi belgesi için yeni bir konferans düzenlenmiştir, konferans sonucu ''kuzey Suriye [11] - Rojava'nın federal rejimin'' isimi ''kuzey Suriye'nin demokratik birlik rejim'' ismine değiştirilmesine anlaştılar.

5-Moskova ilanı ve Suriye'de ateşkes sağlanması için Türk-Rus ittifakı

Rusya Halep'te yaşananları Suriye'nin genelinde rejim ile muhaliflerin arasında ateşkese yol açabileceğini görüldü ve bunu Halep'in halkını tehcir etmek için müttefikleri Türkiye ile İran'la çalışarak aralık ayında üçlü toplantı düzenledi, ve bu toplantıların sonucu Suriye'nin birliği, toprak bütünlüğü ve demokratik laik bir devlet olması gerektiğini esas alarak Moskova ilanını[12] yaptılar, ayrıca Halep'in doğusundaki mahallelerinden sivil ve silahlı unsurları çıkarılmasına izin verilmesi için ortak bir karara ulaştılar.

Ve akabinde Rusya ve Türkiye yoğun bir çalışma yürüterek Suriye genelinde ateşkes taslağı ittifakını ilan ettiler, Rusya rejime baskı ve Türkiye'de muhaliflere baskı yaparak ateşkese uymalarını kabul etmelerini önerdiler, daha sonra ateşkes ilanı edildi ve birleşmiş milletleri güvenlik konseyi Türkiye ve Rusya'nın önerdiği taslağa[13] bazı değişiklikler yaparak onayladı 30/12/2016 saat 12 'de[14] uygulandı.

Askeri ve alandaki tablo

1-Lazkiye dağlarını kontrol edilmesi

Rusya müdahale etmeden önce, 2015 yılının temmuz ayında Suriye rejim güçleri muhaliflerin kontrol ettiği bölgeleri tekrar kazanmak için askeri operasyonlar düzenledi, 2016 yılın birinci ayında rejim güçleri Rus hava desteği ile birlikte önceden muhaliflerin Cebel Ekrad (kurt dağı) ve Türkmen dağı arasında destek yolunu keserek Türkmen dağına saldırıp stratejik[15] El Rabia kasabasını ele geçirdi, ayrıca ''Cebel Ekrad'' (kurt dağına) saldırıp dağın[16] merkezinde bulunan stratejik Selma kasabasını kontrol etti, sonra civar tepelerin zirvelerine ilerleyip muhaliflerin yollarını gözetlemeye başladı, bu nedenle muhalifler Şelef kalesinden ve

Kensiba kasabasından çekilmek zorunda kaldılar, bu ilerleyişi rejimin İdlip kırsalında bulunan Jisir El Şugur kasabasına 15 KM bir mesafede uzak olmuştu, muhaliflerin bu cephelerde varlığı kısıtlanmış ve bazı cephelerde düşme tehlikesi olduğundan dolayı rejim güçleri Suriye'nin sahil bölgelerinde operasyonları 2016 yılında durdu.

2-Halep kuzey kırsalındaki bükük şehirleri Halep'ten ayırmak

2016 yılın başlangıcında Suriye rejimi yerel ve yabancı milislerle birlikte muhaliflerin kuşatmış olduğu Nubul ve El Zehra kasabalarını ele geçirmek için geniş bir operasyon başlattı, operasyon Rus hava desteği ile beraber rejimin kontrol ettiği (Şeyh Necar, Heylan, Handarat ve Başköy) köylerinden başlayıp, Nubul ve El Zehra kasabaların civar köylerine ulaştılar ve (Hardettin, Rityan, Mareste El Han ve diğer) köyleri ele geçirdiler, operasyon devam ederek Nubul ve El Zehra [(17)]kasabalarına girmeyi başardılar. Bu savaşın en önemli sonuçlarından biri Nubul ve El Zehra kasabaların kuşatmasının kırılması hariç rejimin savaşlarında kendine yardım edecek çok insan sağlandı, ve bu savaşlar Halep kuzey kırsalındaki (Azez, Tel Rıfat ve Maree) bükük şehirleri Halep şehrinden ayırılması, bundan dolayı muhaliflerin Türkiye öncü pınar sınır kapısındaki destek yolu kesilmesine ve rejimin bölgelerine muhalifler saldırı yapılmaması için bu şehirlerde güçleri azaltmasına neden oldu, ayrıca muhaliflerin kuzey kırsaldan Halep şehrine bağlanan (Kastello) ana desek yolu tehdit yaratarak rejim güçleri Halep şehrini ele geçirmek için bu yola saldırı düzenleyeceğini gösterdi, ve Nubul ve El Zehra savaşı, YPG ve Afrin'deki Kürt kadın kantonu tarafından Tel Rıfat şehrine ve etrafına saldırı düzenlemesinde bir katkı oldu, yanı sıra Minng[(18)] askeri havaalanına kontrol edilmesinde de muhaliflerin bölgeleri tehlike atında oldu.

3-Palmiyeyi kontrol edilmesi

2016 mart ayında Suriye rejimi Rus [(19)] savaş uçakları desteği ile üç hafta devan eden bir operasyonda Hums şehrin doğusunda yer alan Palmiye şehrini ve askeri havaalanını DAEŞ örgütünden ele geçirdi, bu savaşın stratejik önemi olarak rejim uluslararası koalisyon teröre karşı ciddi olmadığını sayıp kendini sahada etkin olduğunu göstermek istemiştir, ve rejim kendini Rusya'nın gerçek bir ortağı sayıp onların desteği ile teröre karşı mücadele ettiğini işaret etmiştir.

2016 yılın sonlarında DAEŞ örgütü şehre tekrar geniş bir operasyon düzenledi, ve şehri üç cepheden [20] kuşattıktan sonra tamamını, askeri havaalanını ve Tifur havaalanına ulaşarak ele geçirdi, böylece örgüt önünde yol Humus şerhinin çölünden Irak sınırına kadar açılmış oldu, örgüt bu alanları kontrol ederek rejimin güvendiği petrol ve gaz kaynaklarından yaklaşık %45 ele geçirmiş oldu, özellikle El Şager dağı bölgesinde alanlar 3 milyon metreküp doğal gaz üretir. [21]

4-Demokratik Suriye Güçleri Minbiç şehrine kontrol etmesi

2016 yılın mayıs ayın sonlarında demokratik Suriye güçleri Halep doğusunda yer alan Minbiç şehrini ele geçirmek için büyük bir savaş başlattı, ve 2016 yılında 13[22] ağustos ayında şehri tamamen kontrol etti, savaşın birçok bakımdan stratejik önemi oldu, en önemlisi DAEŞ örgütünü ana destek yolları (Avrupa'ya gitme gelme) Rakka şehrine kesilmesi, doğuda Cizre, Ayin El Arap (Kobani) kantonlarını batı Afrin kanonuna yakınlaştırılması, ve bu durum Türkiye'nin milli güvenliğine tehlike yaratmaktadır. Demokratik Suriye güçleri ABD komutasında uluslararası koalisyon desteği ile Minbiç şehrine ele geçirmişti, Minbiç savaşı başlamadan önce belli bir odak noktası olmuştu ve ABD özel kuvvetleri Suriye kuzeyine ulaşmışlardı, sonra Fransız kuvvetleri geldi ve Alam kuvvetleri bölgede oluğu işaret edilerek bütün küvetler Demokratik Suriye güçlerine Minbiç savaşında destek vermek için bölgeye geldi.

5-El Nusra Cephesi, El Kaide örgütünden ayrılması

2016/ temmuz /28 gününde El Nusra cephesi bir açıklama yayınlayarak El Nusra adında çalışmayı bırakıp (Fetih El Şam) adında yeni bir grup oluşturduklarını duyurdu, ve bir video kaydında konuşma yapan emir Ebu Muhammed El Culani'nin ([23] ifade ettiği bu yeni grup dış taraflarla ilişkisi olmayan bir gruptur, ayrıca El Kaide'den ayrıldığını da işaret etti. Duyuruda içeren bayrakları siyah renkten beyaz renge değiştirilmesi ve El Culani'nin yüzü ve görünümü açığa çıkması. Bu karardan önce El Kaide lideri Eymen El Zevahiri'nin yarımcısı (Ahmet Hasan Ebu El Hayir) bir ses kaydı vererek El Kaide den ayrıldığını duyurdu, El Nusra 10/nisan/2013 yılında El Kaide ye biat etmişti, ama DAEŞ ve Nusra'yı istisna eden Rus –ABD ateşkes anlaşması sonrasında bu ayrılma dikkat çekmiştir

6-Fırat Kalkanı operasyonları

2016 /ağustos/ 24 çarşamba günü şafağında Türkiye, Halep şehrinin doğusunda ve kuzeyinde ‘’Fırat Kalkanı’’ adında bir askeri operasyon başlattı, operasyon Halep doğusundan [24] Jarablus şehrinden başlatılıp hedefi Türkiye’nin milli güvenliğine DAEŞ ve PKK tarafından tehlikelerini ortadan kaldırmak için yapılmıştır. Ankara silahlı muhalif güçlere karadan ve havadan destek sağlayarak, operasyonlar DAEŞ’in kalesi olan El Bab şehrini ele geçirene kadar devam edeceğini duyurdu, ve sonra YPG ve demokratik Suriye güçleri kontrolünde olan Minbiç şehrine ilerleyip El Bab şehrini kontrol ettikten sonra Fırat Kalkanı güçleri kontrol ettiği bölgelerde bir güvenli bölge yapacaklarını duyurdu. 2016 yılın sonunda Fırat Kalkanı güçleri El Bab şehrine ulaşmayı başardı, şehri kontrol altına almak için doğu, batı ve kuzey tarafından, etrafını çevirip saldırılar düzenlemeye başladı, diğer yandan Fırat Kalkanı operasyonları Ankara’yı DAEŞ savaşına katılmak için seçenekleri tartışmasına yol açtı, özellikle Rakka şehrinde, ve Musul savaşına, bu durumlar hakkında Türkiye bu yöne hareket ettiğinde uluslararası koalisyon ve ABD engel yaratmaya devam etmektedir.

7-Suriye rejimi Halep şehrine kontrol etmesi

24 ocak 2016 tarihinde rejim güçleri ve yanında savaşın yerli ve yabancı milislerin Halep kentini muhalif ve sivil muhalefeti ve rejim[25] hakimiyeti altında yaşamayı kabul etmeyen halkı zorla tehcir ettiler ve şehri tamamen kontrol ettiler, 15 kasım 2016 da Halep kenti doğu mahallelerinde tek taraflı ateşkes ilanı olarak 25 gün sürdükten sonra rejim güçleri ve Rusya hava desteğiyle çok geniş bir operasyon düzenleyerek muhaliflerin olduğu mahalleleri tek tek ele geçirdi ve muhalifleri , Ansari, El Sukkari, Tel El Zarazir ve El Meşhed mahallelerinde 2 km çapında dar alana kıskaç altına aldılar ve Seyf El Devle, İzaa, Ramuse ve Amiriye mahallelerin bir kısmında ele geçirerek tamamen muhaliflerin bütün yolarını kesti.

Suriye rejimi 17 temmuz 2016 da Kastello yolunu keserek Halep'in kuzey doğu tarafından gelen tek çıkış yolunu kapatarak Halep kentini kuşatma altına tamamen almıştır, ve silahlı muhalifler bu çemberi kırmak için sürekli çalıştılar ve 7 ağustos ayında Halep güney batı tarafından geniş çaplı askeri saldırı düzenlediler, ve Fetih El Şam Cephesi ve Fetih Halep operasyon odası ‘’Halep’te büyük taarruz’’[26] adı altında operasyonu ilan ederek saldırı başlattı, Halep'in güney

batısındaki tepeleri ve El Amara, . El Mahrukat. Siyratel, Muarateh, El Karasi, El Muşrefe, Mute, Ahad, El Raham vr El Cuveyiz kırsalına ele geçirdi. Ayrıca karpuz pazarını, El Nasır/ 1070 daire proje mahallesinin çoğunu ele geçirdi , ve askeri top binalarını, El Hikme okulu, El Ramuse semtini Fetih El Şam cephesinin operasyon odası ele geçirdi, lakin 4 eylül 2016 tarihinde rejim ikinci sefer askeri top binaların ele geçirerek geniş savunma gücü elde etti ve kayıp ettiği civar[27] tepelere ilerleyerek Halep'i çember altına aldı, iki ay sonra 28 ekim 2016 tarihinde ''Ebu Ömer Sarakeb[28]'' taarruzu adı altında muhalif güçleri tekrar Halep doğu mahallelerindeki çemberi kırmak için rejim güçlerine saldırı başlattı, ve Esat Dahiyesi bölgesini ele geçirdi lakin muhafaza edemedi tekrar rejim karşı saldırıda bulundu kayıp ettiği bölgeleri geri aldı Esat dahiyesi, 1070 daire semtini, karton fabrikası, Münyen köyü ve taş ocaklarını da ele geçirdi, Ve binaenaleyh Halep çember altında olan mahallelerde kontrol savaşı başladı .

İnsani tablo

1-Halep şehrindeki vatandaşları zorla tehcir etme uygulamaları

Rejim Halep doğu mahallelerini çember altına aldıktan sonra ve çok zor şartlarda yaşam mücadelesi veren çember içindeki halk tehcir edilmeye zorlandı sayıları 250.000 ile 300.000 arası 40.000 zorla tehcir edildi geriye kalan halk başka yerlere taşınarak Halep kuzey kırsalındaki Cibirin köyünde mecburi ikamete tabi tutularak zorlandılar ve birçoğu Halep kuzey kırsalındaki muhaliflerin kontrolündeki bölgelere taşıdılar. demokratik Suriye güçlerinin kontrol ettiği Afrin kantonuna bağlı olan bölgelerden geçtiler, ve kuşatılırmış mahallelerin İçinde yaklaşık 80.000 civarında insan iki km2 alanda kaldılar, tahliye anlaşması olduktan 30.000 sivilden fazla taşınmadığı söylenmektedir.

BM güvenlik konseyi Halep'te olanlar bir ''tahliye'' olduğunu ifade ederek bu tahliye 2323 sayılı karar taslağına oy birliğiyle kabul edilmiştir, ve bu karar kuşatılmış mahallelerden tahliye işlerini kapsamlı, doğrudan tarafsız ve gözetim edeceğini garanti etmiştir, uluslararası insani yasaya göre bu işlem ''zorla tehcir'' teme sayılmaktadır. ayrıca bu işlem kuşatılmış mahalleler dayanma kabiliyetini kaybettikten sonra geldi, çünkü rejim ve Rus savaş uçakları doğu mahallelere yoğun bir şekilde saldırılar düzenleyip şehrin altyapısını, tıbbi merkezlerini ve

yaşam tesisler imha ediyordu, ve o zamanda Rusya defalarca veto hakkı kullanarak BM güvenlik konseyi bir karar yayınlamadı nede kınamadı veya askeri operasyonları durduramadı.

2-Şam kırsalındaki şehirleri zorla tehcir etme uygulamaları

2016 yılında rejim kontrolü dışında kalan Şam baş kentinin civar bölgelerinde defalarca halkı tehcir edildi, rejim güçleri bu bölgeleri çember içine alıp sürekli bombaladı ve en fazla Dariyye bölgelerini yoğun saldırılar düzenleyip açlığa sefalete maruz bıraktı, insanı yardım yolları kapandı, ve muhalif gruplar tehcir İttifakı'nı kabul etmeye zorlandılar, ve sonunda İdlip bölgelerine tehcir edilmeyi basit silahlarıyla aileleriyle birlikte çıkmayı kabul ettiler ve sivil halkın bir kısmı rejim kontrolündeki bölgelere nakil edildiler .

Dariyye'den tehcir edilen insan sayısı 50.000 kişi olduğu biliniyor, lakin birleşmiş milletleri rejimin bu tehcir planından önceden haberdar olmadığını açıkladı ve insan hakları kanununa haykırı olduğunu beyan etti [(29)].

Rejimin planlı tehcir uygulama üslubu ve muhalif bölgelerini teslime zorlayarak muhalif ve ahaliye iki seçenek bıraktı, ya tehcir yada recimle uzlaşarak orada kalmak seçeneği, lakin insanlar güvenmiyorlar, tutuklanma ve askerliğe alınmalarından kurtulamazlar. 2016 tehcirine tabi olan bölgeler Dariyye, Kutseyye, El Hame, El Tel, Zakiyye, ve Han El Şeyh bölgeleri çok kötü insani şartlar altında İdlip şehrine tehcir edildiler, bu durum İdlip şehrini zora soktu imkan zayıflığı ve çok kısıtlı imkanlara rağmen İdlip şehri bu kadar insanı barındırdı. Ve şu anda rejim güçleri aynı uygulamayı Şam kırsalındaki Vadi Barada köylerinde uyguluyor, rejim kontrol dışındaki diğer bölgelerde yaptığı gibi [(30)].

İkinci: 2017 yılında Suriye'de öne çıkan ortam

1-Siyasi çözüm süreci

Gelecek yıl Suriye'de siyasi çözüm olasılığı gelişmektedir, Astana konferansından başlayan, siyasi çözümün ana hatlarını oluşturarak Cenevre kongresini tamamlanması beklenmektedir, çünkü muhalefet ile rejim arasında yeterli ortak noktalar bulunmadığından dolayı Cenevre kongresini durdurulmuştu

Bu görüşmeler sürdürülmesi için dayanacak siyasi çözümü noktaları bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Diğer yönden Beşar Esat 2017 yılında rejimi terk etme ihtimali bulunmaktadır, ayrıca iki taraf arasında gelecek Suriye hükümetinin şeklini belirlemelerini beklenmektedir, ve bu en iyi durumlarından sayılıp yeni bir anayasa taslağı Cenevre müzakerelerinde gelecek tarihte onaylanabilir.

Uluslararası düzeyde Suriye meselesinde Rusya, Türkiye ve İran yardımlaşma devam edebilir, ve diğer etkin devletleri bu üç devletin verdikleri çabalara destek olmalarını sağlanabilir, bu devletler muhtemelen Suudi Arabistan, Katar ve Mısır katılabilir, Rusya, Türkiye ve İran tarafından verilen çabalar gelecek günlerde etkililiği görünebilir.

2-Fırat Kalkanı

2017 yılı Fırat Kalkanı güleri El Bab kurtardıktan sonra geniş ilerleme sağlaması düşünülmüyor çünkü YPG'yi Minbiç'ten ve Halep kuzey kırsalındaki bölgelerden çıkarılmasına çalışacaktır, sonra kuzey Halep kırsalındaki Rejim güçlerinin Nubul ve El Zehra kuşatmasının kırılması ve Halebi kontrol etmesi nedeniyle Türkiye bu bölgelerle meşgul olması bekleniyor. ve Rakka operasyonunda etkin bir rol oynaması beklenmektedir, aynı zamanda ABD yeni yönetimle anlaşarak olabilmesi düşünülüyor, ve Türkiye'nin Rakka operasyonuna katılması ancak demokratik Suriye güçleri ile uyumu olmasıyla gerekiyor çünkü Fırat Kalkanı güçleri Rakka'ya giden kuzey ve batı yolarını tamamen kapatmış durumda.

3-Suriye'nin çöl savaşları

2017 yılında Suriye'deki çölün geleceği hakkında üç ihtimal bulunmaktadır:

Birincisi: Der El Zor şehrinde durum olduğu gibi kalmasıyla karşılığında rejim güçleri Humus şehrinin doğu kırsalında DAEŞ örgütü ile Palmiye şehrine ulaşana kadar ilerleme ve gerileme savaşı.

İkinci: DAEŞ örgütü Humus şehrinin doğu kırsalın birçok alanları kontrol etmesi, bununla beraber El Tiyfur havaalanına kontrol etmesi, sonra Der El Zor şehrini kontrol etmek için askeri saldırılar başlatması, böylece Suriye'nin tüm çöl bölgeleri Irak sınırına kadar DAEŞ örgütün kontrolü alında olur, lakin DAEŞ örgütü Rakka, Musul ve Halep şehirlerinde gerileme gösterdiğinden dolayı bu ihtimal düşük

sayılmaktadır, çünkü bu cepheler büyük savunma göçücü ister, Der El Zor şehrine herhangi bir saldırı olacaksa çok büyük bir saldırı gerekir.
Üçüncü: Suriye rejimi Rus hava desteği ile beraber Palmiye şehrini ve askeri havaalanını kontrol altına alması ve bu noktalardan DAEŞ örgütü sıkıştırması.

4-DAEŞ örgütü

Uluslararası koalisyonun değerlendirmelerine göre Rakka ve Musul'da DAEŞ örgütünün sığınakların ele geçirilmesi iki yıla ihtiyacı vardır, bir sonraki ABD yönetimi DAEŞ örgütü ile savaşmak istemesinden dolayı ciddi bir izlenim verdiği zamanda 2017 yılında DAEŞ örgütünün kontrol ettiği coğrafyada çekilmeler olması beklenmektedir, özellikle Halep ve Rakka kırsalında. Lakin bu yılda DAEŞ örgütü tamamen yok olması beklenmemektedir çünkü kontrol ettiği bölgelerde hala uluslararası ve bölgesel aktörler arasında bu konu tartışmalı bir durum olmuştur, bu konu hakkında bir ulaşılacak olan bir anlamanın şekline ve yapısına hüküm vermek henüz erken sayılmaktadır.
Ayrıca, çünkü her ikisinde yok etme bölgeyi
Ayrıca DAEŞ örgütünü ESAD döneminde yok etmek beklenemez., çünkü DAEŞ'in yok olması ESAD ile birlikte olması bekleniyor, lakin böyle bir düzenleme bütün bölgede genel çözüm olacaktır ve şu anda bölgeyle bir olasılığını ufukta gözükmemesi aşikardır.

5-Silahlı Suriyeli muhalifler

2016 yılında savaşçı gurupların oldukları başkent Şam bölgelerden gerilemeleri, İdlip şehri, Halep ve Hama kırsalına tehcir edilmeleri ve bu bölgeler ana karargahına dönüşmüştür. 2017 yılı bu bölgeyi odaklanma noktası haline getirecektir ve Stefan De Mistura'nın Halep'teki senaryolar İdlip'te mümkün olmayacak diye açıkladı, ve Fetih El Şam cephesi (El Nusra'ya) ilişkin ateşkes sürecinin devam etmeyeceğini işaret etmiştir. ve bu bölgelerde bulunan guruplar arasında daha geniş kutuplaşmalar başlamış cihatçı ve selefi kutuplaşmasına ayrıldı, aynı zamanda ÖSO ve ılımlı muhalif kutuplaşması ayrımı başlamıştır, ayrıca bu guruplar Suriye kuzey civardaki rejim güçlerine geniş çapta saldırı düzenleyebilme ihtimali yüksektir, özellikle uluslararası ve bölge devletleri tarafından siyasi ortam sağlanırsa, ve rejimin Halep'e giden imdat yolu hedef altında olup böylece askeri sahada denge yeniden oluşabilir.

Suriye'deki etkin devletler ittifak etmediği sürece ve ancak bütün Suriye'yi kapsayan bir ittifak sağlanırsa İdlip rejim kontrolüne girmesi mümkün olmayacaktır. İdlip'i içeren bir kabul etmeyenler Fetih El Şam gibi ve diğer guruplar yok olup gidecekler, ve Jisir El Şuğur Lazkiye arası Tora Bora benzeri bir bölgeye şahit olabiliriz ve diğer guruplarda yanan sahalara intikal edebilirler Irak ve diğer yangın bölgelerine gibi gidebilirler.

Diğer yandan doğu guta da rejim güçleri tam hakim olması mümkün görünmüyor, aynen başkentin civar bölgelerle kıyaslanırsa. ve bunun sebebi gurupların büyük güce sahip olmasından ve kendilerine guta cephelerinde boydan boya savunma hattı edindiklerinden kaynaklanıyor, özellikle doğu guta cephesi, ayrıca guruplar arasında sürekli yaklaşımlar oluyor, ihtilaflar gideriliyor çünkü aralarındaki sorunlar bazı bölgeleri kayıp etmelerine neden olmuştur özellikle guta'nın güney ve doğu kısmında.

Deraa bölgesindeki muhalif guruplar durumunun iki seçenekleri vardır, ya durumu olduğu gibi devam ettirirler yada sınırlı sonuçsuz rejim güçlerine saldırılarda bulunurlar, ve Yarmuk havuzundaki DAEŞ'e karşı, yada Suriye güneyinde geniş çaplı bir askeri operasyonlar düzenleyebilirler. Suriye muhalefetine yeniden askeri dengeyi sağlanabilir, lakin uzak bir olasılık diyebiliriz çünkü uluslararası ve bölge devletleri ortam müsait değil ve böyle bir operasyon onların müsait ortam yaratmasına bağlıdır.

Notlar

(1) Münih anlaşması .. durgunluğu kırmak ve Suriye meselesine çözüm bulmak. Rusya Today, 12/02/2016/ https://goo.gl/9GnTQg

Savaşı bitirmek için Münih anlaşmasının içeriği nedir? Suriye Net.12/02/2016/ https://goo.gl/E2KwZ7

(2)Cenevre 3 başlatılması Suriye müzakerelerin muhalif heyeti katılmayı kabul ediyor, Ara News, 29/01/2016/ https://goo.gl/xY3S1P

Suriye muhalefeti Cenevre müzakerelerin heyetini ilan ediyor Al Jazeera Net, https://goo.gl/djEnL5

Cenevre 3 müzakereleri askıya alınması, Şam muhalefeti başarısızlıkla suçladı, Riyad heyeti dönmek için şartlar koydu, Rusya Today 03/02/2016/ https://goo.gl/Sz1Dak

Cenevre 3 müzakerelerinde katılan 3 Suriye muhalefetin heyeti kimlerdir? Son Dakika Ajansı https://goo.gl/qSrLsm

(3) Cenevre 3 görüşmelerin üçünü turu, Şam ve muhalefet arasında karşılıklı gerginlik, Lübnanlı Nahar Gazetesi , 14/03/2016/ https://goo.gl/MQqQHn

De Mistura belgesi ve Suriye'de siyasi uzlaşma yolu, Sputnik, 26/03/2016/ https://goo.gl/4DFncF

(4) Cenevre 3 müzakerelerin ilk görüşmelerin başlatılması, El Arabi El Cedid, 13/04/2016/ https://goo.gl/Qt6IFr

Suriye muhalefeti Cenevre müzakerelerinde katılımını askıya aldı, Al Jazeera Net, 18/04/2016/ https://goo.gl/SeIIWy

(5)Cenevre'deki Suriye uzlaşma ve anlaşmazlık noktaları raporuna bakınız Rusya Today,26/04/2016/ https://goo.gl/x2uDW0

(6) Cumartesi gününden itibaren Suriye genelinde Rus ABD ateşkes anlaşması, Rusya Today,22/02/2016/ https://goo.gl/KtaAwB

Ağustos ayı başlangıcında, Suriye anayasa taslağı hazırlamak için Rus ABD anlaşmasının çağrısı, BBC ,25/03/2016 https://goo.gl/2RKojZ

(7) Suriye'de yatıştırma olmak için ABD Rus anlaşması, Rusya Today,29/04/2016/ https://goo.gl/WENGKL

ateşkes süresini uzatmak ve Halep şehrini kapsamak amacıyla ABD Rus anlaşması, BBC 04/05/2016/ https://goo.gl/m2eJCg

(8) Suriye, kazaları önlemek için operasyonları koordine etmek gerektiği konusunda ABD Rus anlaşması BBC, 19/06/2016/ https://goo.gl/aEdQNr

(Washington Post) gazetesi teklifin varlığı hakkında bir haber yayınlayarak bu teklif ortak bir komuta merkezi oluşumunu kapsamaktadır dedi. TRT 15/07/2016/ https://goo.gl/OFCK3m

Suriye meselesinde Rus ABD anlaşmasına engel olan anlaşmazlıklar Al Jazeera Net,27/08/2016/ https://goo.gl/WRN9Uz

ABD Halep'i bombalama hakkında Ruslarla anlaşmasını yalanladı ve DAEŞ ve El Nusra'yı kınadı, CNN 30/08/2016/ https://goo.gl/eJzE2e

([9]) Suriye'de saldırganlık işleri durdurulmak için ABD Rus anlaşması Rusya Today,10/09/2016/ https://goo.gl/a3BxrG

ABD ajansı Suriye hakkında Rus-ABD anlaşmasının maddelerini sızdırdı, Suriye News 23/09/2016/ https://goo.gl/RWa5YJ

([10])Putin Suriye hakkında ABD ile yaptığı anlaşmanın başarısızlığını açıkladı ve nedenleri ortaya koydu, Dürer El Şamiyye28/10/2016/ https://goo.gl/puJNkn

([11]) Kürtler Suriye'de federal rejimini ilan etti, ABD tanımadı, Al Arabiya Net, 17/03/2016/ https://goo.gl/uju010

Federalizm adını kuzey Suriye demokratik federal rejime değiştirildi, Arta FM, 28/12/2016/https://goo.gl/XbaqHr

([12]) Rusya, İran ve Türkiye toplantıları sonrasında Suriye meselesi için Moskova ilanı CNN 20/12/2016/ https://goo.gl/SZaQsY

([13]) Suriye genelinde çatışan taraflar arasında ateşkes anlaşması hakkında Türkiye cumhuriyeti dışişleri bakanlığı 29/12/2016/ https://goo.gl/G3c68X

([14]) Güvenlik konseyi Suriye ateşkesini destekliyor Al Jazeera Net, 13/12/2016/ https://goo.gl/jBxyso

([15]) Video: SANA kamerasıyla Lazkiye kırsalındaki Rabia kasabasında Suriye Arap Haber Ajansı sitesi YouTube'da /24/ocak/2016/ tarihinde yayınlıdandı ve bu tarihte 02/01/2017/görüntülendi https://goo.gl/cDkQSi

([16]) Video: rejim Selma kasabasını ele geçirdikten sonra bu görüntü içinden Suriye Arap Haber Ajansı sitesi YouTube'da 13/ocak/2016/ tarihinde yayınlandı ve 02/01/2017/ görüntülendi, https://goo.gl/DiWoZn

([17]) Suriye ordusu Nubul ve El Zehra kuşatmasını kırdı, Spotinic Arapça,03/02/2016/ https://goo.gl/hwh1gc

([18]) Video: Kürt koruma güçleri Halep'te Meng askeri havaalanına kontrol etti, Rusya Today,11/02/2016/ https://goo.gl/1YxQdl

([19]) Video: Suriye ordusu Palmiye şehrini tamamen kontrol etti, Rusya Today YouTube'da kanalı 27/03/2016/ tarihinde yayınlandı, 02/01/2017/ tarihinde görüntülendi, https://goo.gl/gihfcG

(20) DAEŞ örgütü Palmiye şehrini tekrar kontrol etti, Rusya Today, 11/12/2016/ https://goo.gl/2Xec4o

(21) Yezit Sayeg: Suriye'de doğalgaz alanlarında savaş, Carnegie Merkezi, 08/06/2016/https://goo.gl/7TpQ1o

(22) Demokratik Suriye güçleri Minbiç şehrine kontrol etti, Al Jazeera Net,13/08/2016/ https://goo.gl/FRhYbi

(23) El Nusra cephesi El Kaide örgütünden ayrıldığını ilan etti, France 24, 28/07/2016/https://goo.gl/0viFXr

(24) Türkiye'nin Fırat Kalkanı operasyonu, DAEŞ Jarablus şehrinden defoluyor El Hurra (özgür) 24/08/2016/https://goo.gl/GVJXxb

(25 Halep doğusundaki sivillerin ve muhaliflerin tahliyesi tamamlandı TRT Arapça 24/12/2016/ https://goo.gl/09p0xa

(26) Fetih ordusu Halep savaşı için yeni bir savaş başlattığını duyurdu ve vatandaşlara mesaj iletti,/ Kullana Şurakaa (hepimiz orağız)/07/08/2016/، https://goo.gl/elvC9o

(27) Suriye rejimi Halep'teki muhaliflerin bölgelerini tekrar kuşattı /El Arabi El Cedid/ 04/09/2016/ https://goo.gl/FH5A2x

(28) Kaydedilmiş raporda Halep şehrin kuşatmasını kırmak için Şeyh El Muhuseyni Ebu Ömer Sarakeb savaşı hakkında bir konuşma yapıyor, Minbar El Şam YouTube'da kanalı 28/10/2016/ tarihinde yayınlandı ve 16/11/2016/ tarihinde görüntülendi https://goo.gl/scM4xM

(29) Kuşatmadan 4 yıl sonra Dariyye'den siviller tahliye etme anlaşması, Al Arabiya Net, 25/08/2016/https://goo.gl/Pdwp2w

Suriye, Şam kırsalındaki Dariyye şehrinin sakinleri çıkartılıyor, Rusya Today, 26/08/2016/ https://goo.gl/J7uUj2

Birleşmiş Milletler: Dariyye'nin tehciri insan haklarına haykırı, Al Jazeera Net, 03/09/2016/https://goo.gl/OB09B5

(30) Kutseyye ve El Hame: binlerce tehcir uygulamaların karşılığında öldürmeleri durdurmak, El Arabi El Cedid, 11/10/2016/https://goo.gl/TfOJg9

Tehcir politikası devam etmektedir, Tel El Şeyh ve Şam kırsalındaki muhalifler şehirlerinden çıkmak için zamanı geldi, Suriye Net, 26/11/2016/https://goo.gl/KdS0lK

Vadi Barade sürecinde yolu ve beklenen senaryolar , Jusoor Araştırma Merkezi,28/12/2016/https://goo.gl/JX7PQQ